

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

י"ד ע"י מוכן "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האב"ד הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידינו הרה"ג עזריאל ברוך אהרנבין שליט"א
נ.ל.ב.ע ל' חשוון תשפ"ג

פרשת ויגש

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תתקע"ו

האם אסור לפסוע פסיעה גסה אפילו כשהולך לדבר מצוה?

בפרשתן מ"ח כ"ד וישלח את אחיו וילכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך

איתא בגמ' תענית י' ע"ב באחד מהפרושים שכוונת יוסף היה, שלא יפסיעו פסיעה גסה, משום דפסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עניו של אדם.

יש לחקור האם לצורך מצוה מותר לפסוע פסיעה גסה דשלוחי מצוה אינם ניזוקים או דילמא אף לצורך מצוה אסור לפסוע פסיעה גסה דשכיח היזיקא

הנה בבן יהוידע תענית י' ע"מ ב' הקשה דמדוע היה צריך יוסף להזהירם שלא יפסיעו פסיעה גסה אע"ג דידועים זה מדעתם.

ומתריץ: דחשש שמא יאמרו בשביל מצוה רבה למהר לעלות אל אבינו היושב בצער מותר לפסוע, לכך הזהירם שלא יפסיעו פסיעה גסה, חזינן דסבירא ליה דאף לצורך מצוה אסור לפסוע פסיעה גסה.

וכן בבגדי ישע אור"ח סימן ש"א כתב דבדואי האיסור לפסוע גסה אף לצורך מצוה, דהרי יוסף אמר את זה לאחיו ושם היה לדבר מצוה למהר ביאתם לאביהם.

וכן הפרי מגדים בספרו ראש יוסף בברכות ו' ע"ב כתב דפסיעה גסה אינה מותר אפילו לצורך מצוה ולא שייך לומר בזה שלוחי מצוה אינן ניזוקין כיון דשכיח היזיקא.

וכן האור החיים הקדוש בספרו חפץ ה' על מסכת ברכות מ"ג ע"ב כתב דאפילו לצורך מצוה אסור לפסוע פסיעה גסה.

ובאשל אברהם סימן ש"א כתב כעת לא ראיתי מפורש אם מותר לפסוע פסיעה גסה בשבת קודש לדבר מצוה, במה שאסור לרוץ בשבת קודש מפורש שלמצוה מותר לרוץ גם בשבת קודש, אך אודות פסיעה גסה לא ראיתי כעת מפורש, אך כיון שכשצריך מותר לפסוע פסיעה גסה, וכן מותר לקפוץ על הנהר שלא לאפושי בהילוך כבש"ע סעיף ג' נראה שכן הוא למצוה שמותר לפסוע פסיעה גסה, אין צריך לומר אם אי אפשר לו בענין אחר. אך גם אם על ידי זה יעשה המצוה יותר בזריזות ומהירות אולי מותר וצלע"ע היטב:

אדם שציווה לתת ירושה לנכדיו

האם הנינים הוא בכלל הנכדים וצריך לתת גם להם?

בפרשתן מ"ז ז' בניו ובני בניו אתו, בנתיו ובנות בניו, וכל זרעו הביא אתו מצרימה

יש להסתפק אדם שציווה לתת ירושה לנכדיו האם הנינים הוא בכלל הנכדים ואם יש לנכדים ילדים צריך לתת גם להם או דילמא הנינים אינם בכלל הנכדים.

הנה הש"ך חו"מ סימן רנ"ז סק"ג הביא בשם המב"ט ח"א סימן נ"א שמסתפק כשאמר לתת לבני בניו אם גם דור רביעי בכלל, והספק הוא ממה שמצינו בפרשתן בירידת יעקב למצרים כתוב בניו ובני בניו אתו, וכתוב ויהיו בני פרץ חצרון וחמול והם דור ד' נכללים בכלל כל נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש וגו' וכתוב בניו ובני בניו אתו, משמע דלאו דוקא בני בניו אלא בנייהם גם כן

ובשו"ת שבות יעקב חלק א' סימן קע"ג נשאל על אחד שצוה לפני מותו לתת לאחד מנכדיו מנכסיו סך מה אי יתנו גם כן לבן בן הבן שהוא דור רביעי ממנו או לא.

והביא את דברי המב"ט הנ"ל שהביא ראיה מפרשתן ודחה הראיה: משום דבדואי מהמקרא זו אין הכרע כלל, דלעולם אין דור רביעי נכלל בכלל בני בניו, והתם ריבוי דכל נפש וכל זרעו ודאי לרובי קאתי וכתוב ג"כ כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יוצאי ירכו והכל בכלל.

וכן כתב בשו"ת משכנות יעקב סימן ס"א בדין שכיב מרע שצוה לתת סך מסוים לכל נכדיו, ולאחד מנכדיו היה בן, אם גם בן הנכד בכלל נכדים, ומסיק: שהולכין אחר לשון בני אדם שלבן הנכד מוסיפין כנוי כגון בלשון אשכנזי אור אייניקל.

ובשו"ת שבט הלוי חלק ב' סימן קכ"ז נשאל אודות צוואה של גביר בעמיו אשר צוה לתת לנכדי צדיק סכום ידוע, וצדיק הזה כבר נפטר מלפני מאה שנים ונשארו כמה וכמה נכדים דור רביעי וחמישי האם צריך לתת גם להם עי"ש מה שהאריך

גליון זה נודב לעילוי נשמת

הרב יהושע השיל בן הרב חיים רייזמן ז"ל

מח"ס שיטות בהלכה

נ.ל.ב.ע עשרה בטבת תשס"ט

ת.נ.צ.ב.ה

הנוצח ע"י אחד מבני המשפחה

גליון זה נודב ע"י ידידינו העומד לימיננו בכל עת

הרב דניאל עפשטיין שליט"א פלטבוש

לעילוי נשמת אביו

הרב משה יעקב בן ראובן ז"ל

נ.ל.ב.ע ט' טבת תשע"ט

ת.נ.צ.ב.ה

ברכת מזל טוב לידידינו

המחודש הנפלא סיני ועוקר הרים – יראתו קודמת לחכמתו - מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת הרה"ג רבי עזריאל ברוך אהרנבין שליט"א לרגל השמחה הגדולה השרויה במעונו - שמחת אירופי נכדו ידידינו הבה"ח המופלג בתור"ש חיים שלמה אהרנבין נ"ו מבחירי ישיבת טשעייבין בן לבנו ידידינו הרב אריה מרדכי שליט"א ביתר עילית עב"ג בת הרב שמואל וינגרטן שליט"א ירושלים יאה רעוא שבזכות מעשיו הכבירים להרבנות תורה יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו – ויצליח בכל אשר יפנה

מדוע האבות מוסרים נפשם לפרנס את בניהם והבנים אין מוסרים

נפשם לפרנס את אביהם?

בפרשתן מ"ז י"ב ויכלכל יוסף את אביו לחם לפי הטף.

יש להקשות: מדוע נתן יוסף לחם לאביו לפי מה שנותנים לילדים, הרי היה מבוגר, כך מקשה במזרחי וכן החיד"א, וכן בבנין דוד

איכא כמה תרוצים

א. דרך הטף הוא לפרר הלחם שלא לצורך, ואמר שאף לפי צורך הטף שדרכן לפרר שהוא יותר מכדי צרכן כלכל אותו, כל שכן שכלכל לפי הצורך לבני ביתם, כך כתב במזרחי, וכן בשפת חכמים, וכן תירץ החיד"א בפרשתן.

ובמשנה שכיר בפרשתן דן איך מותר לתת לקטן מאכל טוב לקטנים שסתם יפרו זה בל תשחית ע"ש מה שתירץ.

ב. אף על פי שהיה בידו להרבות להם מזון נתן להם במדה מספקת כאמרם ז"ל תענית י"א בזמן שהצבור שרוי בצער אל יאמר אדם אלך לביתי ואוכל ואשתה ושלוש עליו נפשי, כך תירץ בספורנו בפרשתן.

וכן כתב בדברי שאול בפרשתן מהדורא חמישאה ז"ל הכוונה לדעתי שמורה על מוסרו של יוסף, שלא נתן לאביו ולאחיו יותר משאר אנשים, כי אם לחם לפי הטף כדי העוללים והיונקים אשר להם נתן לאשר היה רעב ולא רצה לתת לאחיו יותר מאחר פן יגרע חלק האחר.

ג. דהנה אנו רואים אשר האב מוסר נפשו לפרנס את בניו, ולעומת זה מעט מזהיר שכיח שהבנים יפרנסו את האב לעת זקנתו כדבעי, והטעם ראיתי בשם הגה"ק מאסטראווצא זצ"ל שכל הדורות מאדם הראשון עד סוף כל הדורות המה כשלשלת ארוכה, וטבע האבות הוטבע בלב הבנים, ואדם הראשון שנברא מן האדמה ולא היה לו אב ולא הויא לו מידה למסור נפשו בעד אביו, א"כ לא נשרשה אצלו מדה זאת לכן גם הדור הבא אחרי לא ירשו מדה זו, אבל בנים היה לו לאדם הראשון וריחם עליהם כרחם אב על בנים לכן נשרשה המדה אצלם וירשו גם דורות הבאים אחרי עד סוף כל הדורות, עכ"ד דפח"ח, והודיענו הכתוב שלא התנהג יוסף עם אביו כבן המתנהג עם אביו אלא כאב המתנהג עם בנו, וזה שאמר הפסוק ויכלכל את יוסף אביו לחם לפי הטף רצה לומר כאילו היה יעקב בנו כמו שמפרנס האב את בנו ולא כמו הבן המפרנס לאב, כך תירץ בבנין דוד בפרשתן.

והשל"ה שער האותיות אות דל"ת דרך ארץ כתב שמעתי אומרים דרך הלצה, כשבא יעקב למצרים, הוא וביתו לסמוך על שלחן בנו הצדיק, שהיה מכלכל את כולם, אמר 'אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך' בראשית מ"ו ל' כלומר, הוא בעיני קשה כמות, שהוכרחתי לבא לראותך, אמרו במשל הדיוט, אב אחד מפרנס עשרה בניו באהבה וברצון, ועשרה בנים לא מפרנסים באהבה וברצון אב אחד שלהם, על כן שום אב חכם לא יגרום בעצמו לבא לידי מדה זו ברעות נפשיה, אם לא אם מה' היתה זאת, אז די לצרה בשעתה, הרחמן יציל.

מה החידוש שהתורה מספרת לנו כשיוסף נפגש עם אביו ראה אותו?

בפרשתן מ"ז כ"ט ויאסור יוסף מרכבתו ועל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו וגו'.

יש להקשות: מדוע צריכה התורה לכתוב שיעקב התראה לאביו, הרי כיון שכתוב בתורה שנפגשו יודעים שראו אחד את השני, כך מקשה הרמב"ן בפרשתן, וכן האלשיך הקדוש

איכא כמה תרוצים

א. כי כבר היו עיני ישראל כבדים קצת מזוקן, וכשבא יוסף במרכבת המשנה ועל פניו המצנפת כדרך מלכי מצרים, לא היה ניכר לאביו וגם אחיו לא הכירוהו, לפיכך הזכיר הכתוב כי כאשר נתראה אל אביו שהביט בו והכירו נפל אביו על צוארו ובכה עליו, כך כתב הרמב"ן בפרשתן.

ובחתם סופר בפרשתן הביא דכוונת הרמב"ן שהסיר מצנפתו שהי' לו על פניו כמו שיש למלכי מצרים ויוסף הסירה כדי שיתראה אל יעקב, וכותב החתם סופר דעשה כן כדי שיביט בצורת תואר פניו ומשם יביט יעקב כי לא חטא במצרים כי לדקי הראות ניכר כן בצורת פני חבריהם, וזה הוא שאמר אחרי ראותי פניך כי עודך חי פירוש ע"י ראיי' פניך ניכר לי כי עודך חי בצדקות.

ב. מודיע צדקתו של יוסף שלא ברח מפני אביו כדרך הרשעים מתפחדים ובושים מהצדיק מפני מעשיהם הרעים כי הכרת פניהם ענתה בם, אבל יוסף הצדיק הוא יוסף אשר היה בתחילה ולכן לא נתירא מפני יעקב ואדרבה בצדקתו וקדושתו קרב את עצמו אל אביו, וזה שאמר וירא אליו, כך תירץ באלשיך הקדוש, מובא בעבודת ישראל.

ג. הנה יעקב אמר מ"ה כ"ה אלכה ואראנו בטרם אמות, כמו"כ מ"ו ל' אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך וכו', ובאמת לא לפי הבנתנו הוא הראיה הזאת, וברור דראיה זו של יעקב היה בה כוונה וטעם. וזהו דאמר כאן דאותו ראיה מיוחדת דיעקב רצה בה קודם מותו ביוסף ראה אותה בפגישתו אתו, כך תירץ בחידושי הגר"ז סימן ע"ה

איך נשארו אחי יוסף בפנים

אחרי שיוסף אמר הוציאו כל איש מעליו?

בפרשתן מ"ה א' ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו.

יש להקשות: איך נשארו אחי יוסף בפנים, אחרי שיוסף אמר הוציאו כל איש מעלי, כך מקשה במלא העומר בפרשתן

איכא כמה תרוצים

א. רצונו לומר כל איש מעלי, היינו שסמוכין אליו והם אנשי ביתו, משא"כ אחיו שעמדו מרחוק מחמת שהיה להם מורא מכבודו, כך תירץ במלא העומר בפרשתן.

ב. כי יוסף דיבר זאת בלשון מצרי, א"כ האחים לא הבינו מה שאמר, על כן לא עמד איש אתו, כך תירץ במלא העומר בפרשתן בשם בנו אהרן.

קול המעדינים

מעמד האדיר מעמד הדינר
למען הכולל המרכזי בעיר ציריך – שוויץ
בהשתתפות כל רבני העיר – ומאות אנשי העיר

שיחת חיזוק בהיכל הכולל בציריך – שוויץ
בחשיבת להמית עצמו באהלה של תורה

כולל ביאלא בעיר בית שמש

ישיבה גדולה צאנז נתניה
בהשתתפות ראש הישיבה ורבה של קהילת צאנז ארה"ב
וכל הצוות הרוחני של הישיבה

ישיבה ויזניץ הר נוף
בהשתתפות ראש הישיבה
וכל הצוות הרוחני של הישיבה

ישיבה פרימשלאן בבני ברק
בהשתתפות ראש הישיבה
וכל הצוות הרוחני של הישיבה

מפונים עקב המלחמה מקרית שמונה
קיבוץ חפץ חיים

שבת מעין עולם הבא

בתקופה הקרובה אי"ה

יצא הספר שרבים ציפו לו

ספר מעדני אשר על הלכות שבת חלק א'

מהדורת צימרמן - לונדון

מאות חקירות מענינות על כל המצוות עשה של שבת קודש

הדלקת נרות- קבלת שבת – קידוש היום

לחם משנה - סעודת שבת- תפילות שבת

וכן פרק מיוחד על כל מצוות עשה שאסור לקיימן בשבת

מי שמעונין ליטול זכות בהדפסת הספר

שיפנה לטלפון של המערכת בדחיפות

0533166560

הוצאות שבת

אם מוסיף מוסיפין לו

משיב בהלכה

מדור זה נדבך תערך ע"י ידידת ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגן
משיב בהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם מושרע ומשנה ברורה

ידיעות הפרשה

א] **חידה.** האם יש היכי תימצי שכיבוד אב דוחה קיום מצוות, או שהסברא של אתה ואביך חייבין בכבודי זה סברא שאף פעם לא יכול ליפטר ממצוות מחמת חיובא דכיבוד אב?

ב] **אל תרגזו הדרך.** אל תתעסקו בדבר הלכה שמא תרגז עליכם בדרך, וצ"ע הרי מכיון שעוסקים בתורה מה שייך שיהיה סכנה מכח זה, הרי אדרבה תורה מגנא ומצלא?

ג] **חידה.** מהיכן יש להוכיח שמי שעושה פעולה לכבוד אביו ואביו כלל לא יודע מזה מקיים מצוה של כיבוד אב?

ד] **צ"ע.** (שאלו בן הכנענית עיין רש"י) איך שמעון נשא את דינה אחותו, הרי היתה אחותו מאמו ואסורה גם לבן נח מעיקר הדין.

ה] **חידה.** מי שסביו מצד אביו ביקש ממנו משהו וסביו מצד אביו ביקש ממנו משהו אחר, את מי יכבד קודם?

ידיעת הלכות שבת

ו] **שאלה.** שמע הבדלה ודיבר קודם ששתה המבדיל מן הכוס האם יצא ידי חובה?

ז] **צ"ע.** מה שורש המנהג שלא לכתוב במוצאי שבת בכלל, הרי כבר יצא שבת?

ח] **שאלה.** מי שנשבר לו החלון בערב שבת ולא הספיק לתקנו האם מותר לשים שם חתיכת קרטון לסתום החור או שאסור והאם מה"ת או מדרבנן?

ט] **היכי תימצי** דבר שאינו מבושל ושם אותו בכלי ראשון ואינו עובר על מלאכת מבשל?

י] **צ"ע** מי ששם קוגל רותח ליד מלפפון חמוץ ואמרו לו שנכנס בשאלה של איסור דאורייתא של מבשל, ושוב ביקש להסיר המלפפון חמוץ ולאכול הקוגל, ודן אולי נאסר דנכנס בליעה של איסור בקוגל, דהרי בלע מן המלפפון חמוץ, האם אמרינן כן שנאסר מצד בליעה או לא?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 - 9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

האם כשהלוה אדם מסוכן מותר לפנות מיד לערב?

בפרשתן מ"ד ל"ב כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא אביאנו אליך וחטאתי לאבי כל הימים

וברש"י ואם תאמר למה אני נכנס לתגר יותר משאר אחי, הם כולם מבחוץ, אבל אני נתקשרתי בקשר חזק להיות מנודה בשני עולמות

יש להקשות: מה מהני הערבות של יהודה, וכי ילך יעקב ויתבע את אדוני ארץ מצרים תחילה, והרי אין נפרעין מן הערב תחילה, אלא א"כ אין ללוה, וכאן שלא ילך לתבוע מאדוני מצרים א"כ לא יהא חייב יהודה א"כ מה מהני הערבות, כך מקשה התומים חו"מ סימן קכ"ט ס"ק י"א, וכן בספרו חסידי יהונתן בפרשתו, וכן הקשה בביאור הגר"א חו"מ סימן קכ"ט ס"ק ל"ה.

וכדי לתרץ קושיא זו: יש לחקור האם כשהלוה גבר מסוכן מותר לגבות מערב תחילה או דילמא אי אפשר לגבות מהערב תחילה

הנה שיטת הרשב"ם ב"ב קע"ג ע"ב בד"ה לא יתבע ערב תחילה דאם הלוה ממאן לבא לבית דין מותר לגבות מהערב תחילה, וכן כתבו התוספת שם.

אבל דעת הראב"ד מובא בספר התרומות שער ל"ה חלק א' אות כ"א, וכן כתב המגיד פרק כ"ו דמלוה בשם יש חולקין ומרדכי פ"ג ב"י בשם תשובת הרשב"א מובא ברמ"א חו"מ סימן קכ"ט ס"ק י' שאם הלוה יש לו מה לשלם רק הוא גבר אלים הערב פטור לשלם עד שיכפוהו בית דין ללוה לדון עם המלוה.

ולהלכה: קימ"ל חו"מ סימן קכ"ט ס"י דאין נפרעין מן הערב תחילה, אבל אם הלוה גברא אלמא דלא ציית דינא, אז יתבע את הערב.

וכתב הגר"א חו"מ סימן קכ"ט ס"ק ל"ה **דיש ראייה להלכה זו:** מהא דלפי הו"א של הגמ' ב"ב קע"ג ע"ב ילפינן ערבות מיהודה, וקשה מה מה מהני הערבות וכי ילך יעקב ויתבע את אדוני ארץ מצרים תחילה וערבתו מה מועיל דהרי אין נפרעין מן הערב תחילה, ועל כרחך צריך לומר הואיל דהיה אלים יתבע לערב תחילה, לכן מהני הערבות של יהודה.

ויש פוסקים: דאף לפי ההלכה שאם הלוה אלים גובין מן הערב זה רק אם הלוה לא היה אלים בשעת הלוואה, אבל אם הלוה היה אלם גם בשעת הלוואה אין לו לגבות מן הערב, עד שיכפוהו לציית דין דעל מנת כן הלוהו, כך כתב רבינו ירוחם נתיב ה'.

ויש חולקין: דאין חילוק בזה דיש לומר דמתחילה באמת הלוהו על סמך הערב, ולא על סמך הלוה, ואפילו בערב דאחר מתן מעות הרי אנו רואין שלא נתישבה דעתו עד שנכנס זה להיות ערב בקנין, כך הביא הב"י והד"מ בסעיף י"א, בשם הרשב"א.

ובסמ"ע סימן קכ"ט ס"ק ל"א כתב דדברי רבינו ירוחם הן עיקר, דא"כ לא הוה ליה לקבלו בסתם ערב, כי אם בערב קבלן.

ובתומים חו"מ סימן קכ"ט ס"ק י"א **כתב דיש להביא ראייה לשיטה שבכל אופן יכול לגבות מהערב תחילה:** מהא דס"ד דגמ' דהא דערב משתעבד ילפינן מהא דאמר יהודה אנכי אערבנו לך, וקשה מה מהני הערבות וכי ילך יהודה ויתבע את אדוני ארץ מצרים תחילה וערבתו מה מועיל, ועל כרחך צריך לומר הואיל דהיה אלים יתבע לערב תחילה, וזה מבואר דאף דהיה אלים מתחילה משתעבד הערב לגבוה ממנו תחילה.

ובשו"ת מהרש"ם חלק ב' סימן קנ"ה נשאל באדם שנעשה ערב לחבירו ששר ישלם לו את ההלוואה שהלוה ממנו האם הוא ערב קבלן אע"פ שלא פירש כיון דאין דרך של אנשים לתבוע שר הוא כפירש שיבא אצלו תחילה או דילמא כיון דלא פירש לא הוא ערב

ומסיק: דהויא ערב קבלן אע"פ שלא פירש, דמיסתבר כיון דאין דרך אנשים לתבוע שר, מסתמא התכוין שיהא יכול לתבוע תחילה.

ומביא ראייה: מהא דכתב המהרש"א פסחים ק"ח ע"ב על הא דאיתא בגמ' שם דאמר לו הקב"ה לשר של ים פלוט את המצרים ליבשה, אמר הים להקב"ה כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה וחוזר ונוטל ממנו, אמר לו הקב"ה אתן לך אחד ומחצה שבהן א"ל כלום יש עבד שתובע את רבו, א"ל נחל קישון יהא ערב, ובמהרש"א הקשם שם הא אין תובעין את הערב תחילה, א"כ לא הרויח כלום דמימילא יצטרך קודם לבקש מהקב"ה, ותירץ המהרש"א כיון שאין עבד תובע את רבו, נעשה הערב מסתם ערב קבלן, א"כ הכי נמי כשמלוה לשר גדול נעשה הערב מסתם ערב קבלן, לפי זה אתי נמי שפיר הערבות של יהודה.

